

مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور

آگاهی و شناختی بود که امروز وجود دارد. تا آن زمان مورخان ایرانی بر پایهٔ ترجمهٔ خدای‌نامه‌های متعلق به دوران ساسانی و نیز داستان‌های شاهنامهٔ فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند. در واقع نوشته‌های آنان ترکیبی از افسانه و واقعیت بود. این مورخان، تاریخ عصر باستان را به چهار دوره تقسیم می‌نمودند. (به نمودار خط زمان زیر نگاه کنید). مطالب مربوط به سلسله‌های پیشدادیان و کیانیان آمیخته با افسانه‌های کهن بود، دربارهٔ اشکانیان مطالب بسیار کم و اشارهٔ به بعضی نام شده بود؛ اما در خصوص ساسانیان اطلاعات و آگاهی‌های تاریخی قابل توجهی وجود داشت.

در درس اول همین کتاب، با روش پژوهش و انواع مختلف منابع مطالعهٔ تاریخ آشنا شدید. در این درس شما دربارهٔ پیشینهٔ تحقیقات علمی و منابع شناخت تاریخ ایران در دورهٔ باستان، مطالعه و کاوش خواهید کرد.

پیشینهٔ پژوهش در تاریخ ایران باستان

الف) دانش تاریخی آمیخته با افسانه: تا حدود دو قرن پیش و قبل از اینکه خط میخی خوانده شود و کاوش‌های باستان‌شناسی انجام گیرد، آگاهی و درکی که ایرانیان از تاریخ و تمدن خود در عصر باستان خود داشتند، به مراتب متفاوت از

ساسانیان

اشکانیان

کیانیان

پیشدادیان

پخش فایل صوتی افسانهٔ کیومرث از مجموعه داستان‌های شاهنامه

تاریخ و افسانه

امروزه سلسله‌های پیشدادیان و کیانیان به عنوان دوران افسانه‌ای (اساطیری) تاریخ ایران شناخته می‌شوند. تاریخ بسیاری از اقوام و جوامع کهن از جمله تاریخ ایران زمین با افسانه و اسطوره آغاز می‌گردد. واژه‌هایی مانند افسانه، قصه، داستان و اسطوره، گرچه معنای خاص و ریشهٔ لغوی مخصوص خویش را دارند، اما تقریباً همگی به معنا و مفهوم داستان یا سرگذشت خیالی و غیرواقعی به کار می‌روند. اسطوره‌شناسان، مورخان و صاحب‌نظران فرهنگ دربارهٔ اینکه محتوای افسانه‌ها به کلی غیر واقعی است یا نه، اتفاق نظر ندارند. بیشتر آنان بر این عقیده هستند که افسانه‌ها بر اساس واقعیات‌های تاریخی ساخته شده‌اند، اما با گذشت زمان تغییر کرده‌اند و به شکل افسانه و اسطوره درآمده‌اند.

فعالیت

به پنج گروه تقسیم شوید و هر گروه با استفاده از مجموعهٔ قصه‌های شاهنامه، یکی از داستان‌های زیر را خلاص و گزارش آن را در کلاس بخوانید و بگویید هر یک از این داستان‌ها، متعلق به کدام یک از دوره‌های نمودار فوق است؟
 ۱. داستان جمشید،
 ۲. داستان ضحاک ماردوش؛ ۳. داستان کاوه آهنگر؛ ۴. داستان سیاوش؛ ۵. داستان رستم و سهراب.

نقل مطالبی از کتاب‌های تاریخی به منظور مستندسازی مطلب فوق

به هر حال، عموم مورخان تا دو بیست سال پیش، تنها از تاریخ ساسانیان اطلاع و شناخت مناسبی داشتند و تا حدودی سلسله و شاهان اشکانی را می‌شناختند، اما چندان شناختی از سلسله‌های ایلام، ماد و هخامنشیان نداشتند و پادشاهان بزرگی چون کوروش و داریوش هخامنشی را نمی‌شناختند؛ از این رو، پارسه یا پرسپولیس، پایتخت هخامنشیان را به جمشید پادشاه افسانه‌ای ایران نسبت می‌دادند و این مکان تاریخی را تخت جمشید می‌نامیدند. آنان همچنین پاسارگاد پایتخت کوروش را به حضرت سلیمان پیامبر منسوب می‌نمودند و تصور می‌کردند که آرامگاه بنیانگذار امپراتوری هخامنشی، قبر مادر حضرت سلیمان است.

نقل مطالبی از کتاب‌های تاریخی به منظور مستندسازی مطلب فوق

برقرار گردید، تمایل و علاقه اروپاییان برای مسافرت به کشور ما و شناخت تاریخ و فرهنگ آن دو چندان شد. در آن زمان، نویسندگان و محققان اروپایی به واسطه نوشته‌های هرودت و سایر مورخان یونانی و رومی عهد باستان، اخبار و آگاهی قابل توجهی درباره سلسله‌ها و شاهان ایران در دوره باستان در اختیار داشتند. به همین دلیل برخی از جهانگردان اروپایی که در دوران فرمانروایی صفویان به ایران آمدند، با کنجکاوی زیاد در جست و جوی بناها و آثار تاریخی دوره هخامنشی به خصوص در ولایت فارس بودند. تعدادی از این جهانگردان اقدام به تهیه گزارش و تصویر از آثار مذکور کردند.

ب) دانش تاریخی متکی به پژوهش و کاوش‌های جدید: در دو قرن گذشته توجه و علاقه به تاریخ ایران در عهد باستان به طور چشمگیری افزایش یافت و شمار زیادی از باستان‌شناسان و مورخان خارجی (اکثراً اروپایی و آمریکایی) و ایرانی، تحقیقات گسترده‌ای را درباره تاریخ ایران در دوره باستان آغاز کردند. آگاهی‌های تاریخی تازه‌ای که در نتیجه خواندن شدن خط‌های باستانی و کاوش‌های باستان‌شناسی به دست آمده بود، نقش بسزایی در توجه و گرایش این گروه از محققان به تاریخ آن دوره داشت.

پیشینه تحقیقات جدید درباره تاریخ ایران باستان: پس از آنکه در دوره صفویه روابط میان ایران و کشورهای اروپایی

تصویر تخت جمشید از کتاب شاردن، جهانگرد فرانسوی که در دوره صفویه به ایران سفر کرد.

حکایت نام‌گذاری خط میخی

در کتاب مطالعات اجتماعی پایه نهم خواندید که کمپفر، یکی از جهانگردان آلمانی بود که در زمان صفویه به ایران سفر کرد و خاطراتش از این سفر را در کتابی با عنوان سفرنامه کمپفر نوشت. او نیز همانند بسیاری از جهانگردان اروپایی علاقمند بود که از آثار و مکان‌های تاریخی کشور ما دیدن کند. از این رو، به تخت جمشید رفت و گزارشی از این مکان باستانی تهیه و در سفرنامه خویش نگاشت. کمپفر خطوط سنگ‌نوشته‌های هخامنشی در تخت جمشید را به میخ تشبیه کرد و آنها را خطوط میخی نامید.

با گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا در دوره قاجاریه، اروپاییان بیشتری به عنوان گردشگر، بازرگان، سفیر، باستان‌شناس و ... به کشور ما آمدند و روز به روز بر تعداد بازدیدکنندگان خارجی از آثار و مکان‌های تاریخی به خصوص تخت جمشید، پاسارگاد و شوش افزوده شد. بدین گونه کم‌کم زمینه برای انجام کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران فراهم آمد. در زمان ناصرالدین‌شاه یک افسر انگلیسی به نام سِر هنری راولینسون موفق به خواندن خط میخی شد و سنگ‌نوشته داریوش هخامنشی را در بیستون ترجمه کرد. با خوانده شدن خط میخی، علاقه اروپاییان به فعالیت‌های باستان‌شناسی در ایران بیشتر شد و دولت فرانسه نخست اجازه حفاری و سپس امتیاز انحصاری کاوش‌های باستانی را در سرتاسر ایران به دست آورد. پس از آن بود که باستان‌شناسانی از فرانسه به کشور ما آمدند و در محوطه باستانی شوش به حفاری و کاوش مشغول شدند.

تصویر امیل هرتسفلد باستان‌شناس آلمانی در تخت جمشید
تصویری از سنگ قبر پوپ در حاشیه زاینده رود

در زمان حکومت رضاشاه پهلوی کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصار فرانسویان خارج شد و باستان‌شناسان برجسته‌ای از کشورهای اروپایی و یا آمریکا مانند امیل هرتسفلد آلمانی و پرفسور پوپ آمریکایی شروع به فعالیت نمودند و دامنه کاوش‌های باستان‌شناسی وسیع‌تر شد. به تدریج نسلی از باستان‌شناسان زبده ایرانی پرورش یافتند و شروع به کار کردند.

فعالیت

به ۵ گروه تقسیم شوید و با راهنمایی دبیر محترم هر گروه درباره زندگی‌نامه، آثار و خدمات علمی برجسته باستان‌شناسان زیر اطلاعاتی را در قالب پاورپوینت گردآوری و به کلاس ارائه نمایید. ۱- عزت‌الله نگهبان؛ ۲- عیسی بهنام؛ ۳- علی سامی؛ ۴- مجید یوسف‌زاده؛ ۵- صادق ملک‌شهمیرزادی.

نقشه محوطه‌های باستانی حفاری و کاوش شده ایران

فعالیت

۱- به نقشه دقت کنید و سپس محوطه‌های باستانی استان محل زندگی خود یا یکی از استان‌های همسایه را فهرست نمایید.
۲- با راهنمایی دبیر محترم، درباره تأثیر عوامل جغرافیایی بر تراکم محوطه‌های باستانی گفت و گو کنید.

نتایج و دستاوردهای کاوش‌ها و تحقیقات جدید: کاوش‌های باستان‌شناسی و تحقیقاتی که درباره تاریخ ایران در دوره باستان در دو بیست سال گذشته صورت گرفت، نتایج و دستاوردهای گوناگونی داشته است. اگرچه در جریان کاوش‌های باستان‌شناسی، بخشی از آثار تاریخی کشف شده به موزه‌های اروپا و آمریکا برده شد، اما در نتیجه این کاوش‌ها، آگاهی و اطلاعات تاریخی بسیار ارزشمندی به دست آمد. این آگاهی‌ها و اطلاعات کمک کرد تا سلسله‌های پادشاهی ماد تا ساسانیان بهتر و بیشتر شناخته شوند و امکان تشخیص تاریخ واقعی از تاریخ افسانه‌ای تا حدودی فراهم آمد.

کاوش‌های باستان‌شناسی و پژوهش‌های جدید همچنین نشان داد که چندین هزار سال پیش از مهاجرت اقوام آریایی، ساکنان فلات ایران به یک جانشینی و کشاورزی روی آورده و تمدن نسبتاً پیشرفته‌ای را بنیان نهاده بودند. در درس بعد این تمدن را به طور مفصل بررسی خواهید کرد. یکی دیگر از نتایج تحقیقات دو قرن گذشته، تقسیم‌بندی جدیدی بود که مورخان از تاریخ ایران در دوره باستان ارائه کردند. (به نمودار زیر نگاه کنید)

دوران تاریخی (از ۵ هزار سال پیش تا کنون)					دوران پیش از تاریخ (از حدود ۱ میلیون تا ۵ هزار سال پیش)
دوران حکومت آریاییان (۷۰۰ ق.م تا ۶۵۱ ق.م)			دوران پیش آریایی (۵۰۰۰ ق.م تا حدود ۷۰۰ ق.م)		
ساسانیان	اشکانیان	سلوکیان	هخامنشیان	ماد	تمدن‌های: ایلام، شهر سوخته، جیرفت، سیلک، مارلیک و...

فعالیت

نمودارهای خط زمان صفحه‌های را با یکدیگر مقایسه و تفاوت‌های آنها را با ذکر دلیل بیان کنید.

تعداد زیادی از پژوهشگران و باستان‌شناسانی که در دو بیست سال گذشته مشغول کاوش و پژوهش در تاریخ ایران باستان بودند، نتایج یافته‌ها و تحقیقات خود را نگارش و منتشر کردند که به مهم‌ترین آنها در جدول زیر اشاره می‌شود.

عنوان کتاب	نویسنده
تاریخ کامل ایران	سرجان مالکم، فرستاده سیاسی انگلستان به ایران در دوره قاجار
پنج پادشاهی بزرگ دنیای قدیم؛ هفت پادشاهی شرق قدیم	جورج هنری راولینسون، افسر انگلیسی مأمور در ایران
تاریخ ایران	سر پرسی سایکس، مأمور سیاسی و نظامی انگلستان در ایران در اواخر عصر قاجار
نامه خسروان	جلال‌الدین میرزا، شاهزاده قاجاری
نامه باستان؛ آئینه سکندری	میرزا آقاخان کرمانی، نویسنده و اندیشمند دوره قاجار
دورالتیجان فی تاریخ بنی اشکان	میرزا محمد حسن خان اعتمادالسلطنه، وزیر و مترجم ناصرالدین‌شاه
تاریخ ایران باستان	حسن پیرنیا، سیاستمدار دوره قاجار و بهلولی
شاهکارهای هنر ایران	آرتور ایهام پوپ، باستان‌شناس آمریکایی
ایران از آغاز تا اسلام؛ هنر ایران در دوران ماد و هخامنشی؛ هنر ایران در دوران پارتی و ساسانی	رُمان گیرشمن، باستان‌شناس و مورخ فرانسوی
آثار ایران	آندره گدار، باستان‌شناس فرانسوی

منابع تحقیق تاریخ ایران در دوران باستان

در درس اول خواند که مورخان و پژوهشگران برای نگارش تاریخ، شواهد و مدارک مورد نیاز خود را از منابع تاریخی اخذ می‌کنند. منابع دسته اول و اصلی تاریخ ایران در دوران باستان به دو دسته منابع غیرنوشتاری و منابع نوشتاری تقسیم می‌شوند. نمایش تصاویری از اشیاء و بناهای تاریخی دوران باستان (اشیاء و بناها متنوع و متعلق به زمان و مکان‌های مختلف خواهد بود) **الف) منابع غیرنوشتاری:** این دسته از منابع، شامل تمامی آثار مادی و دست‌ساخته‌هایی می‌شود که از ایرانیان در دوران باستان برجای مانده است. ابزارهای زندگی و کار، اشیاء تزئینی، زیورآلات، جنگ‌افزارها، مانند نیزه، خنجر، شمشیر و کمان، آثار هنری و معماری از قبیل نقاشی، مجسمه، بناها و هر آنچه که توسط نیاکان ما در عصر باستان ساخته شده و یا مورد استفاده قرار می‌گرفته است، به عنوان منابع تاریخی آن دوره محسوب می‌شوند.

نمایش تصاویری از اشیاء و بناهای تاریخی دوران باستان (اشیاء و بناها متنوع و متعلق به زمان و مکان‌های مختلف خواهد بود)

در نتیجه کاوش‌های باستان‌شناسی در دو قرن اخیر، ابزارها و وسایل گوناگون زیادی از دوران کهن تاریخ در نقاط مختلف فلات ایران کشف شده است. باستان‌شناسان با شناسایی، طبقه‌بندی و معرفی این آثار، کمک بزرگی به مورخان و محققان کردند که درباره تاریخ و تمدن ایران در گذشته‌های بسیار دور تحقیق کنند.

تصویری از وسایل و ابزارهای سنگی، سفالی و فلزی متعلق به دوران پیش از تاریخ ایران که از مناطق مختلف کشور کشف شده‌اند.

فعالیت

فکری دلیل بیاورید که چرا آثار و اشیاء متعلق به دوران پیش از تاریخ، نقشی کلیدی در شناخت این دوره دارند؟
۲- آثار و اشیاء باستانی مکشوفه درباره چه جنبه‌هایی از زندگی مردمان عصر باستان، در اختیار باستان‌شناسان و مورخان قرار می‌دهند؟

آثار و بقایای بناهای مختلفی مانند ساختمان کاخ‌ها، آتشکده‌ها، برج و باروها، پل‌ها، آب‌بندها، راه‌ها، کاروانسراها و... از روزگاران ایران باستان به ویژه دوران هخامنشیان و ساسانیان به جای مانده است. این آثار و بقایا به باستان‌شناسان و سپس مورخان کمک می‌کنند که اطلاعات ارزشمندی درباره وضعیت اقتصادی و معیشتی، دانش، مهارت و خلاقیت‌های معماران و بنّایان، سبک معماری و نوع مصالح ساختمانی آن دوره کسب نمایند.

پخش قطعه ویدیویی مستند تل آجری

منابع نوشتاری تاریخ ایران در عصر باستان را می‌توان به دو گروه نوشته‌های ایرانی و نوشته‌های غیرایرانی دسته‌بندی کرد. عمده منابع نوشتاری غیرایرانی را کتاب‌های مورخان یونانی و رومی تشکیل می‌دهند که در صدر آنها کتاب تواریخ هرودت قرار دارد. در تورات کتاب دینی یهودیان نیز مطالبی درباره هخامنشیان و به خصوص کورش بزرگ وجود دارد.

ب) منابع نوشتاری: منظور از منابع نوشتاری، تمامی نوشته‌هایی است که درباره رویدادهای تاریخی ایران در عهد باستان نگارش یافته‌اند و یا اینکه می‌توان از آنها اطلاعات و شواهد تاریخی را اخذ کرد. برجسته‌ترین منابع نوشتاری این دوره عبارتند از سنگ‌نوشته‌ها، گل‌نوشته‌ها، سالنامه‌ها و کتاب‌های تاریخی، ادبی، دینی و جغرافیایی.

معرفی مختصر تعدادی از مورخان یونانی و رومی عصر باستان

(تصویر روی جلد کتاب تواریخ هرودت)

هرودت (۴۸۵ – ۴۲۵ ق.م)، مشهور به پدر علم تاریخ؛ کتاب تواریخ او حاوی اخبار و اطلاعات زیادی درباره دوران ماد و هخامنشیان است.

توسیدید، از اهالی آتن که تاریخ جنگ‌های پلوپونز (جنگ‌های داخلی یونان) را نگارش کرد و به تشریح سیاست حکومت هخامنشی در برابر یونان پرداخته است. او به علل وقایع توجه داشت و روش نقد را در تاریخ‌نویسی وارد کرد.

گزننفون: او به عنوان مزدور در جنگ میان کوروش کوچک و اردشیر دوم هخامنشی شرکت داشت. او شرح این جنگ را در یکی از آثارش نوشته است. کتاب دیگری با عنوان کورش‌نامه در شرح زندگی و کشورگشایی‌های کورش بزرگ بنیانگذار امپراتوری هخامنشی دارد که آمیخته با پند و افسانه است. پروکوپئوس، نویسنده و مورخ رومی در اوایل قرن ۶م، که علاقمند به تاریخ‌نگاری و ثبت وقایع تاریخی به خصوص رویدادهای نظامی بود. او منشی یکی از سرداران روم بود و در جنگ‌های بسیاری از جمله جنگ با ایران شرکت کرد. کتاب او شامل چندین مجلد است که جلد‌های اول و دوم آن اختصاص به جنگ‌های ایران و روم دارد. وی در این کتاب از روش هرودت را به کار گرفته و خود شاهد بسیاری از حوادثی بوده که در اثر خود نقل کرده است.

فعالیت

با توجه به روابط عمدتاً خصمانه‌ای که میان ایران با یونان و روم در دوران باستان وجود داشته است، استدلال کنید که چرا یک مورخ و محقق نباید تمام نوشته‌های مورخان یونانی و رومی درباره ایران را بی‌چون و چرا بپذیرد؟

مطالب در قرن‌ها و حتی هزاره‌ها، لزوم ثبت و نگارش آنها را در درجه اهمیت کمتری قرار داده است.

سنگ‌نوشته‌ها و لوح‌های گلی مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی در دوره هخامنشیان هستند. پنج ستون از سنگ‌نوشته بیستون که در حقیقت گزارشی تاریخی محسوب می‌شود، به شرح وقایع دوران آغازین فرمانروایی داریوش بزرگ و سرکوب شورش‌های نواحی گوناگون اختصاص دارد. سنگ‌نوشته‌های دیگری نیز از این پادشاه و دیگر شاهان هخامنشی وجود دارد که رویدادهای تاریخی را شرح می‌دهند.

منابع نوشتاری ایرانی: اگرچه ایرانیان در عصر باستان همچون یونانیان و رومیان در نوشتن کتاب‌های تاریخی موفق نبودند، اما شواهد و قرائن زیادی وجود دارد که ثبت و ضبط وقایع و حوادث مهم مورد توجه بوده است و دبیران مخصوصی به این کار اشتغال داشته‌اند. بنابراین، در ایران باستان هرچند وضعیت تاریخ‌نگاری مانند یونان و روم مطلوب نبوده و مورخان بزرگی پا به عرصه نگذاشته‌اند، اما به گفته هرودت ایرانیان از شعور و آگاهی تاریخی بالایی برخوردار بوده‌اند. شاید یکی از دلایل ضعف تاریخ‌نگاری در آن دوره، این باشد که سنت شفاهی بسیار مقبول‌تر و پسندیده‌تر از سنت کتابت بوده است. علاقه و عادت به حفظ سینه به سینه

تصویر سنگ‌نوشته اردشیر دوم هخامنشی

تصویر سنگ‌نوشته خشایار شاه

علاوه بر سنگ‌نوشته‌ها، در کاوش‌های تخت‌جمشید بیش از سی هزار لوح گلی به زبان ایلامی کشف گردید که تا کنون حدود چهار تا پنج هزار لوح خوانده و ترجمه شده‌اند. این لوح‌ها اطلاعات سودمندی دربارهٔ اوضاع اقتصادی و اجتماعی دوره هخامنشیان ارائه می‌دهند. از دوره ساسانی نیز تعداد زیادی سنگ‌نوشته بر جای مانده که رویدادهای تاریخی را گزارش می‌کنند. از آن جمله است سنگ‌نوشته شاپور یکم در کعبه زرتشت در نقش رستم که شرح جنگ‌های این پادشاه با رومیان را بازگو می‌نماید.

نمایش تصویر تعدادی از سنگ‌نوشته‌های دوره ساسانی، مندرج در نرم افزار بر فراز آسمان

همچنین در این دوره کتاب‌هایی در موضوع‌های تاریخی، دینی، ادبی و جغرافیایی نگارش شده که برخی از آنها از بین رفته و برخی به جا مانده‌اند. خدای نامه مهم‌ترین اثر تاریخی دوره ساسانی به شمار می‌رود. این کتاب، در واقع تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی بوده است. بیشتر محتوای خدای نامه آمیخته با افسانه و قصه‌های کهن بوده و مطالب مربوط به دوره ساسانی با واقعیات تاریخی انطباق داشته است. در قرون نخستین هجری مورخان مسلمان ایران مانند طبری و ... با استفاده از ترجمه‌ای که از خدای نامه به عربی شده بود، اقدام به نگارش تاریخ ایران باستان کردند. نوشته‌های این مورخان تا دو بیست سال پیش

همچنان منبع اصلی مطالعه و شناخت تاریخ ایران باستان به حساب می‌آید. کتاب خدای‌نامه و ترجمه عربی آن از بین رفته و چیزی از آنها باقی نمانده است.

تصویر روی جلد کتاب کارنامه اردشیر بابکان

تصویر روی جلد کتاب شهرستان‌های ایران

رساله‌ای کوچک به زبان پهلوی در موضوع جغرافیای تاریخی شهرهای ایران در دوره ساسانی
این کتاب که در اواخر دوره ساسانی نوشته شده، شرحی آمیخته با افسانه درباره اردشیر یکم، بنیانگذار سلسله ساسانی است.

رساله‌ای کوچک به زبان پهلوی در موضوع جغرافیای تاریخی شهرهای ایران در دوره ساسانی
این کتاب که در اواخر دوره ساسانی نوشته شده، شرحی آمیخته با افسانه درباره اردشیر یکم، بنیانگذار سلسله ساسانی است.

پرسش‌های نمونه

- ۱- ایرانیان تا دوست سال پیش چه درک و شناختی از تاریخ خود در دوره باستان داشتند؟
- ۲- چه عواملی شناخت تاریخی نسبت به ایران باستان در دو قرن اخیر را متحول کرده است؟
- ۳- سه مورد از نتایج و دستاوردهای کاوش‌ها و تحقیقات جدید درباره تاریخ ایران در عصر باستان را توضیح دهید.
- ۴- پنج مورد از منابع غیرنوشتاری تاریخ ایران در دوران پیش از اسلام را نام ببرید.
- ۵- وضعیت تاریخ‌نگاری ایرانیان را در دوران باستان، بررسی و تحلیل کنید.